

IMPRESUM

Izdavač:

Udruga slijepih
Međimurske županije

Pripremila:

Maja Sabol Žganec

Grafička priprema i tisak:

ACT Printlab d.o.o.

Naklada:

100 komada

Čakovec, prosinac 2013.

Tisak brošure financiran je sredstvima Ministarstva socijalne politike i mladih Republike Hrvatske u okviru projekta „Budi aktivan!“. Projekt se u Udruzi slijepih Međimurske županije provodio od 1.kolovoza do 31.prosinca 2013.

UVOD

Pravo na rad je jedno od temeljnih ljudskih prava. Rad je preduvjet i osnova materijalne sigurnosti, ali i pristupa ekonomskim, društvenim i kulturnim sadržajima zajednice. Stoga je uključivanje osoba s invaliditetom na tržište rada ključno, ali i najizazovnije područje njihovog socijalnog uključivanja i integracije.

Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ br. 6/07), koja je stupila na snagu 3. svibnja 2008., je prvi obvezujući međunarodni dokument koji je objedinio prava osoba s invaliditetom. Osim što se po prvi put popisuju prava osoba s invaliditetom, Konvencija je važna i zbog prihvaćanja socijalnog modela invaliditeta. Prema njemu je invaliditet posljedica neprilagođavanja okoline pojedincu odnosno „razvojni proces koji nastaje kao rezultat međudjelovanja osoba s oštećenjima i prepreka koje proizlaze iz stajališta njihove okoline te iz prepreka koje postoje u okolišu, a koje onemogućuju njihovo puno i učinkovito sudjelovanje u društvu.“ Konvencija predstavlja promjenu u razmišljanju od stava o osobama s invaliditetom kao primateljima pomoći do stava da su one nositelji prava. To znači da one imaju svoje obveze, ovlaštenja i neovisnost, a da se postupanje i politike koje se odnose na njih moraju temeljiti na načelima jednakosti i uključivanja – mora se djelovati kroz ispravljanje okruženja i omogućavanja djelovanja osoba s invaliditetom. U skladu s tim Konvencija u članku 27. propisuje da države potpisnice, među kojima je i Hrvatska, priznaju osobama s invaliditetom pravo na rad, na jednakoj osnovi s drugima, a koje uključuje pravo na mogućnost zarađivanja za život od rada. Države potpisnice se obvezuju poduzimati mjere za ostvarivanja prava na rad – od zabrane diskriminacije na osnovi invaliditeta, a vezano uz sva pitanja koja se tiču zapošljavanja, do pružanja pomoći i pomicanja mogućnosti samozapošljavanja i poduzetništva. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007. – 2015. („Narodne novine“ br. 63/07), koju je 2007. donijela Vlada Republike Hrvatske, među prioritete u području profesionalne rehabilitacije, zapošljavanja i rada ubraja i provođenje nediskriminacijske politike u području radno-socijalne integracije osoba s invaliditetom i promicanje njihove aktivne participacije, poticanje znanja, vještina i navika potrebnih za zadržavanje posla.

ZAPOŠLJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM

Hrvatski sabor je na 10. sjednici 13. prosinca 2013. donio novi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2014., kada prestaje važiti Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“ br. 143/02, 33/05).

Novi Zakon propisuje da se osobe s invaliditetom mogu zaposliti na otvorenom tržištu rada ili pod posebnim uvjetima uz obvezu osiguranja razumne prilagodbe radnog mjesta od strane poslodavca.

Na otvorenom tržištu rada osoba s invaliditetom se može zaposliti:

- Bez korištenja financijske potpore ili stručne podrške jer je u cijelosti osposobljena za rad na određenom radnom mjestu u odnosu na njezin invaliditet i utvrđenu preostalu radnu sposobnost (zapošljavanje bez potpore ili podrške),
  - Uz korištenje financijske potpore, radi prevladavanja teškoća vezanih uz njezin invaliditet (zapošljavanje uz potporu),
  - Uz korištenje stručne podrške, radi prevladavanja teškoća vezanih uz njezin invaliditet (zapošljavanje uz podršku),
  - Uz korištenje financijske potpore i stručne podrške, radi prevladavanja teškoća vezanih uz njezin invaliditet (zapošljavanje uz potporu i podršku).
-

Kvotni sustav zapošljavanja osoba s invaliditetom koji se prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“ br. 143/02, 33/05) primjenjivao samo na javni sektor, novim se Zakonom proširuje i na realni. Člankom 8. Zakona propisano je da su poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 radnika, osim stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, integrativnih i zaštitnih radionica, dužni na primjerenom radnom mjestu prema vlastitom odabiru zaposliti određeni broj osoba s invaliditetom – ne manje od 2% niti više od 6% od ukupnog broja radnika. U slučaju neispunavanja obveze, poslodavci postaju obveznici novčane naknade. Oni poslodavci koji nemaju obvezu kvotnog zapošljavanja kao i oni koji zapošljavaju više osoba s invaliditetom od propisane kvote mogu ostvariti novčanu nagradu.

Novi Zakon uvodi integrativne radionice kao ustanove ili trgovačka društva u kojima se zapošljavaju osobe s lakšim oblicima invaliditeta, a zapošljavanje u njima i zaštitnim radionicama i dalje označava zapošljavanje osoba s invaliditetom pod posebnim uvjetima. Mogućnosti samozapošljavanja osoba s invaliditetom su novim Zakonom proširene – uz dosadašnje, osnivanje zadruga, obavljanja obrta, djelatnosti slobodnog zanimanja i djelatnosti poljoprivrede i šumarstva, uvode se i osnivanje trgovačkog društva i udruge (i zapošljavanje u njima kao i u zadruzi) i obavljanje domaće radinosti i sporednog zanimanja.

Novinu predstavljaju i programi socijalnog uključivanja namijenjeni osiguravanju stručne podrške i razvijanju radnih sposobnosti osoba s invaliditetom. U njih se prema članku 14. Zakona mogu uključiti osobe s invaliditetom koje se vode u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i koje su temeljem nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju procijenjene kao privremeno nezapošljive, a uključivanjem u programe za održavanje i usavršavanje radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti se može očekivati njihovo zapošljavanje.

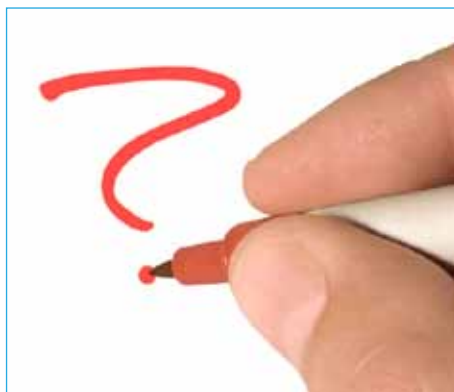
TRAŽENJE POSLA

AKTIVAN STAV PREMA ZAPOŠLJAVANJU

Prema istraživanju o stavovima nezaposlenih osoba s invaliditetom prema zapošljavanju i neke aktivnosti s ciljem povećanja njihove zapošljivosti, provedenog u okviru projekta Programa Ujedinjenih naroda za razvoj Pravo na život u zajednici: socijalno uključivanje i osobe s invaliditetom 2007. – 2008., od 573 ispitanе osobe s invaliditetom, njih 273 ili 47,6% izjavile su da ih nezaposlenost čini izuzetno nezadovoljnima, dok je njih 245 ili 42,8% izjavilo da su se donekle priviknuli na nezaposlenost, ali bi radije radili. Samo manji broj, njih 55, su izjavile da su zadovoljne i imaju sve što im treba.

Nedostatak aktivnosti pri traženju posla kod osoba s invaliditetom je posljedica jednog ili kombinacija više uzroka:

- Nedovoljnog poznavanja metoda i tehnika traženja posla,
- Nedostatka samopouzdanja zbog položaja osoba s invaliditetom na tržištu rada,
- Nedovoljne podrške uže i šire zajednice.

Analizirajući uzroke možemo zaključiti da se dva direktno tiču samih osoba s invaliditetom, što znači da one mogu utjecati na njihovo otklanjanje – mogu se bolje informirati o načinima koji će im pomoći u poboljšanju zapošljivosti, a čime će ujedno raditi na izgradnji svog samopouzdanja.

Kvalitetna samoprocjena, pisanje kvalitetne molbe za posao i životopisa, ali i usavršavanje i usvajanje novih znanja i vještina koje olakšavaju stvaranje prilika za posao, aktivnosti su koje od nezaposlenih osoba traže ulaganje vremena i truda. Aktivno traženje posla znači biti subjekt u procesu traženja - poduzimati aktivnosti kojima se stvaraju prilike za zapošljavanje.

TEHNIKE AKTIVNOG TRAŽENJA POSLA

- Traženje posla započinje odlukom da želite raditi i naći posao.
  - Javljajte se na natječaje za radna mjesta.
  - Pošaljite ili osobno dostavite molbu poslodavcu za kojega mislite da traži zaposlenika vašeg profila.
  - Informirajte se o pravima kao i poticajima za zapošljavanje osoba s invaliditetom. Slobodno naglasite poslodavcu olakšice i poticaje koje može ostvariti vašim zapošljavanjem.
  - Informirajte se o tečajevima i radionicama kojima ćete poboljšati svoja znanja i vještine.
  - Obratite se udrugama osoba s invaliditetom za pomoć u traženju posla.
  - Informirajte se o mogućnostima samozapošljavanja.
-

FAZE TRAŽENJA POSLA

1. PRIPREMA

Dobra priprema je ključna za uspješno traženje posla. Osvijestite svoje prednosti i slabosti te kontinuirano radite na njihovom poboljšanju. Napravite samoprocjenu. Pritom vam mogu pomoći sljedeća pitanja:

-
- Koja su vaša znanja, vještine i iskustava stečena kroz obrazovanje, tečajeve, radionice i sl.?
  - Dajete li prednost timskom ili samostalnom radu?
  - Jeste li spremni rješavati probleme ili biste njihovo rješavanje najradije prepustili drugima?
  - Volite li više zadatke koji se ponavljaju ili kreativnije zadatke?
  - Jeste li voljni dalje učiti i usavršavati se?
  - Privlači li vas više rad na jednoj lokaciji ili više volite biti mobilni?
  - Koje su vaše životne vrijednosti i ciljevi?
-

“

Za uspjeh je potrebna motivacija - ono što vas pokreće cilju. Postavite si ciljeve i usredotočite se na njihovo ostvarivanje. Zauzmite pozitivan i proaktivan stav!

”

2. PISANJE MOLBE ZA POSAO

Molbom za posao se izravno obraćate poslodavcu. Molba zbog toga mora biti uvjerljiva i jezgrovita, ne dulja od jedne stranice. Izbjegavajte nepotrebne i zamarajuće činjenice te činjenice koje se mogu provjeriti u životopisu koji šaljete kao prilog.

Molba se piše u obliku poslovnog pisma i sastoji se od četiri dijela: uvoda, razrade, zaključka i završnog dijela. Vaši kontakt podaci se pišu u lijevom gornjem kutu, a ime, adresa poslodavca i ime osobe kojoj molbu šaljete se piše niže s desne strane.

U uvodnom dijelu molbe navodite za koje radno mjesto se javljate i gdje ste vidjeli informaciju/oglas za to radno mjesto.

U drugom dijelu molbe slijede znanja, vještine i kvalitete koje vas čine pravom osobom za posao za koji se javljate, a koje pokušajte obrazložiti kroz prethodno radno iskustvo ako ga imate, na način da opišete kako ste razvili vještine i znanje koje posjedujete. Ako nemate radno iskustvo, možete ih obrazložiti aktivnostima koje ste poduzimali da biste povećali svoje mogućnosti za zapošljavanje.

U trećem dijelu molbe pokazujete zbog čega želite posao za koji ste se prijavili - on treba biti odraz vaše motivacije i volje da doprinesete radu organizacije u kojoj se natječete za radno mjesto.

U posljednjem dijelu molbe se zahvaljujete na pažnji i pokazujete interes da svoje kvalitete pokažete prilikom intervjua - razgovora za posao.

Nemojte slati jednu molbu na sve natječaje na koje se javljate, jer molba mora pobuditi zanimanje za vas i mora biti prilagođena poslodavcu i specifičnim uvjetima natječaj za radno mjesto.

Primjer molbe za posao:

Marija Marić
 Cvjetna 22
 40 000 Čakovec
 E-mail: marija.maric@net.hr
 Telefon: 040 000 000
 Mobitel: 000 000 0000
 Čakovec, 17. prosinca 2013.

IN d.o.o.
 Jurišićeva 25
 42 000 Varaždin

Poštovani,

ovim putem javljam se na Vaš natječaj za radno mjesto tajnice objavljen na web stranici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Jednogodišnje radno iskustvo stečeno stručnim osposobljavanjem za rad mi je osim stjecanja stručnih znanja omogućilo i usavršavanje komunikacijskih i organizacijskih vještina zbog kojih smatram da mogu kvalitetno obavljati poslove tajnice u Vašem poduzeću.

Smatram da kao pouzdana i marljiva osoba predana radu mogu doprinijeti radu Vašeg poduzeća, a što bi mi predstavljalo osobno zadovoljstvo i motivaciju.

Nadam se pozivu na razgovor kako bih Vam se mogla osobno predstaviti. Zahvaljujem Vam na pažnji i srdačno Vas pozdravljam,

S poštovanjem,
 Marija Marić

Prilog:

Životopis

3. PISANJE ŽIVOTOPISA

Životopis je dokument koji kratko i pregledno opisuje vaše obrazovanje i vještine i zbog toga mora biti pregledan i jednostavan. S obzirom na to da poslodavci čitanju životopisa i molbe za posao posvete manje od minute, preporuča se sastaviti ga kao tablični prikaz kako bi već pri prvom pogledu informacije bile lako uočljive.

- Činjenice koje navodite moraju biti pažljivo odabrane i relevantne za radno mjesto za koje se natječete,
- Informacije o bračnom statusu, broju djece, odsluženom vojnom roku, nacionalnosti i sl. ne navode se u životopisu,
- U životopisu nikada ne navodite podatak o završenoj osnovnoj školi,
- Informacije navodite obrnutim redom - od novijih prema starijim informacijama,
- Osim opisa posla navedite postignuća koja ste ostvarili radeći na konkretnoj radnoj poziciji,
- Pod radno iskustvo možete navesti volontiranje ako ste volontirali u sličnom poslu za koji se trenutno prijavljujete,
- Navedite svoje neformalno obrazovanje – radionice, tečajeve u kojima ste sudjelovali, kao i sudjelovanje u projektima,
- Ukoliko ste završili tečaj stranog jezika u nekoj od škola za strane jezike, navedite stupanj koji ste položili, ima škole i godinu stjecanja certifikata,
- Ako imate LinkedIn profil možete priložiti link, a Facebook profil nemojte isticati, osim ukoliko vam ne služi za prezentaciju radova koji su vezani uz posao na koji se prijavljujete,
- Nemojte navoditi da je ‘preporuka dostupna na zahtjev’ već je radije odmah priložite u prijavi na oglas (ukoliko je imate) ili navedite podatke osobe koja vas preporuča (ime, prezime, funkciju/zanimanje i broj telefona), pri čemu imajte na umu da morate imati pristanak te osobe,

- Navedite hobi ukoliko je blizak poslu kojim se bavite/ želite baviti,
- Rečenice moraju biti precizne, sam tekst životopisa ne smije biti dulji od dvije stranice,
- Nemojte iznositi neistinite, netočne ili nepotpune informacije – sve se one mogu provjeriti. Budite iskreni.

Europass je skup od pet dokumenata namijenjenih europskim građanima radi ujednačenog prikaza znanja i vještina na području Europske unije. Jedan od dokumenata je i životopis.

Obrazac životopisa je dostupan na adresi: <https://europass.cedefop.europa.eu/hr/home>

4. RAZGOVOR ZA POSAO

Cilj razgovora je uvjeriti poslodavca da ste najprikladnija osoba za radno mjesto za koje se javljate zbog čega je priprema za razgovor od iznimne važnosti. Razmislite o mogućim pitanjima i pripremite svoje odgovore. Posebno se usredotočite na pripremu kratkog izlaganja o sebi budući da poslodavci često traže da se vrlo kratko predstavite. Ograničeno vrijeme pritom od

vas iziskuje dobru pripremu i koncentriranje na činjenice koje vas najbolje opisuju i ističu vaše prednosti. Pripremite se i na pitanja vezana uz posao za koji se javljate te pitanja o poslodavcu. Subjektivni dojam koji ostavljate kao osoba predstavlja bitan čimbenik procjene poslodavca – zato nemojte kasniti na razgovor, jer kašnjenje ne samo da ostavlja negativan dojam nego vam i oduzima vrijeme da se organizirate i pripremite na zauzimanje stava koji želite pokazati. Budite pristojni i ljubazni

tijekom razgovora i pažljivo slušajte sugovornika kako bi brzo i spremno odgovorili na pitanje. **Budite sigurni u sebe.** Vježbajte razgovor!

Prvi dojam o sebi stvarate u prvih nekoliko sekundi i veliku ulogu pritom ima vaša neverbalna komunikacija.

Negativni primjeri neverbalne komunikacije: pogrbljenost (manjak samopouzdanja), prekržižene ruke ili noge (obrambeni stav), stiskanje dlanova, igranje s kosom (nervoza).

Pozitivni primjeri neverbalne komunikacije: uspravno sjedenje, mirni dlanovi i ruke, povremeno smješkanje.

CJELOŽIVOTNO UČENJE

Cjeloživotno učenje je pojam koji opisuje proces usvajanja i nadograđivanja znanja, vještina i sposobnosti bilo iz osobnih i profesionalnih razloga. Cjeloživotno učenje povećava prilagodljivost promjenama i izazovima s kojima se susrećemo u svim životnim područjima kao i naše samopouzdanje te nas potiče da se aktivnije uključimo u procese koji se tiču naših prava i interesa. Koncept cjeloživotnog učenja obuhvaća:

-
- Formalno učenje - učenje u obrazovnim ustanovama koje izvode odobrene programe - školovanje,
  - Neformalno učenje - neformalno obrazovanje i osposobljavanje,
  - Informalno učenje - iskustveno učenje iz dnevnih aktivnosti (posao, obitelj, slobodno vrijeme).
-

Promijenite pogled na život, budite otvoreni i uporni u stvaranju prilika za posao.

Volontiranje kao društvena aktivnost je također prilika za neformalno učenje. Osim što volontiranjem doprinosite izgradnji zajednice kroz jačanje njezinih ljudskih potencijala i stvaranje osjećaja pripadnosti i solidarnosti, volontiranjem aktivno radite na poboljšanju svojih vještina, usvajate nova znanja, a sve kroz druženja i kontakte s različitim ljudima.

Isto tako, volontiranjem stječete nova poznanstva - širite svoju socijalnu mrežu te time doprinosite svojoj socijalnoj uključenosti i pronalazite i stvarate prilike za zapošljavanje. Izmjena Zakona o volonterstvu („Narodne novine“ 58/07, 22/13) uvedeno je načelo inkluzivnoga volontiranja prema kojem je organizator volontiranja dužan osobitu pozornost posvetiti osiguranju jednakih uvjeta volontiranja, s posebnim naglaskom na uključivanje pripadnika socijalno isključenih skupina stanovništva. [Iskoristite mogućnost!](#)

KATALOG RADNIH MJESTA ZA OSOBE S INVALIDITETOM

Kako bi se poslodavcima olakšao proces zapošljavanja osoba s invaliditetom, sastavljen je „Katalog radnih mjesta za osobe s invaliditetom“. Katalog je rezultat suradnje Udruge za promicanje inkluzije, Instituta za razvoj tržišta rada i portala Mojposao.net, a zamišljen je kao smjernica poslodavcima u procesu regrutacije. Katalog popisuje radna mjesta na kojima su zaposlene osobe s invaliditetom, na način da su za svako radno mjesto navedeni poslovi radnog mjesta, primjeri iz prakse, prilagodbe radnoga mjesta i dodatne napomene. Osim što poslodavcima pomaže pri analizi radnih mjesta na kojima se zapošljavaju osobe s invaliditetom, pomaže im i pri poimanju na kojim bi radnim mjestima u njihovim poduzećima mogle biti zaposlene osobe s invaliditetom. Iz tog je razloga katalog koristan i samim

osobama s invaliditetom budući da im pomaže u identificiranju potencijalnih poslodavaca.

Katalog je dostupan na adresi www.moj-posao.net/Poslodavci/Info/Disability-Catalog/.

RADNI ODNOS OSOBA S INVALIDITETOM

Članak 12. novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom propisuje da osobe s invaliditetom radni odnos zasnivaju sklapanjem ugovora o radu ili na drugi način predviđen posebnim propisima i time stječu prava i preuzimaju obveze iz radnog odnosa i u vezi s radnim odnosom iz toga Zakona, općih propisa o radu i drugih propisa. Nadalje, isti članak propisuje:

-
- Najmanje trajanje otkaznog roka propisano općim propisom o radu za osobu s invaliditetom dodatno se uvećava za mjesec dana, osim ako je otkaz skrivila ta osoba,
  - Osoba s invaliditetom ima za svaku kalendarsku godinu pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje pet tjedana,
  - Poslodavac je dužan osigurati odgovarajuće oblike razumne prilagodbe u vezi s prilagođavanjem radnog mjesta, radnog vremena, dužine trajanja i načina praćenja prilagođavanja, stručnog nadzora te ocjenjivanja radnih sposobnosti i individualnim potrebama osobe s invaliditetom koja se zapošljava.
-